

продовження початої історії, а значить – наступного номера журналу. Твори проілюстровано сюжетними малюнками.

Виявлено, що у часописі сформувався певний зв'язок у системі тематика – жанр. Тексти природничої тематики подавали у популярних серед дітей жанрах – оповіданні, малюнку, вірші, замітці, дорожніх записках. Для розкриття тематики гуманітарних дисциплін використовували оповідання, повісті, малюнки, вірші. Завдання редакції журналу полягало в тому, щоб ознайомити дітей із цікавою літературою, залучити школярів до читання, дати матеріал для роздумів і навчити висловлювати свої думки та почуття.

Отже, у ході аналізу тематичного наповнення українських дитячих часописів 20-х – початку 40-х років ХХ ст. слід зазначити, що дитячим журналам того періоду притаманний ідеологічний контекст, тобто юним читачам закріплювали певні цінності, норми, зразки поведінки, потрібні радянській системі. На шпальтах часописів часто зустрічалися публікації про партію, її вождів, військові й трудові звитяги, соціалістичний устрій. Таким чином діти краще засвоювали комуністичні ідеали і вартості, ототожнювали себе зі сталінським режимом і прагнули стати гідними радянськими людьми. Однак, незважаючи на політичну заангажованість, дитячі часописи 20-х – 40-х рр. ХХ ст. стали дієвим засобом популяризації пізнавальних та педагогічних ідей зазначеного періоду, що є безцінним матеріалом для дослідників історії освіти.

КОНЦЕПЦІЯ ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ (1995): СТРУКТУРНО-ЗМІСТОВИЙ АНАЛІЗ

*Х. В. Серета, молодший науковий співробітник відділу педагогічного
джерелознавства та біографістики*

У межах виконання НД «Педагогічна наука та освіта в особах, документах, бібліографії» (науковий керівник – Л. Д. Березівська, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України; 2020–2022 рр.), з метою упорядкування підрозділу хрестоматії «Антологія текстів з реформування змісту загальної середньої освіти в Україні (1991–2017)» протягом 2021 року здійснювалася робота щодо аналізу низки документів (концепцій) зазначеного періоду. Серед таких документів було віднайдено і «Концепцію вивчення інформатики» (1995) [1], автором якої є відомий учений, педагог М. М. Левшин.

Дослідники історії освіти у своїх працях повсякчас вдаються до джерелознавчого аналізу документів, що регламентували свого часу творення освіти в Україні. Так, Л. Д. Березівська у своїй роботі [2, с. 9] звертається до проблеми реформування змісту загальної середньої освіти в напрямі національної самоідентифікації в Україні впродовж першого десятиріччя її незалежності в історико-джерелознавчому вимірі. Відповідно до періодизації, запропонованої Л. Д. Березівською та згадуваної у статті [3, с. 53], можемо віднести цей документ до так званої І-ї фази (1991–2002) – періоду національної самоідентифікації в загальній середній освіті.

Автор концепції пропонує «...використання у навчально-виховному процесі новітніх педагогічних технологій...», і наголошує, що «...процес використання комп'ютерів молодшими школярами набув незворотності» і реалізувати соціальне замовлення сучасного суспільства неможливо без їх використання. М. М. Левшин виділяє три абсолютно різні підходи до вивчення інформатики дітьми вікової групи, яка відповідає учням 1–4 класів шкіл України, що існували на той час, серед яких: повне заперечення використання комп'ютерів у початковій школі; надання особливої уваги програмістському (алгоритмічному) підходу; виділення користувацьких умінь і навичок як єдиної домінанти навчання [1, с. 40].

Керуючись п'ятикомпонентною моделлю методичної системи навчання окремих предметів, автор розглядає основні концептуальні положення вивчення інформатики у початковій школі. Наголошує, що є необхідним розроблення типової програми з інформатики для 1–4 класів.

Звертаючись до особистого досвіду дослідного навчання молодших школярів інформатики, М. М. Левшин засвідчує, що «...формувати початки інформаційної культури доцільно на основі уявлень про: інформацію, знак, модель, код, кодування, комп'ютер, можливості комп'ютера як засобу переробки, збереження і передачі інформації, основні пристрої комп'ютера, режими роботи комп'ютера, виконавця, команду, мову комп'ютера, комп'ютерні програми, алгоритм, принципи виконання алгоритмів» [1, с. 40].

Таким чином, можемо стверджувати, що «Концепція вивчення інформатики» (1995) містила на той час значне теоретичне та методичне підґрунтя для формування інформаційної культури у молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Левшин М. М. Концепція вивчення інформатики. *Початкова школа*. 1995. № 8. С. 40–42.
2. Березівська Л. Д. Реформування змісту загальної середньої освіти в незалежній Україні в напрямі національної самоідентифікації (1991–2002 роки): історико-джерелознавчий аспект. *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 2 (33). С. 9–15. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/33/part_2/3.pdf (дата звернення: 01.11.2021).
3. Березівська Л. Д. Реформа середньої освіти в незалежній Україні: еволюція національного законодавства (1991–2017). *Ricerche di Pedagogia e Didattica: Journal of Theories and Research in Education*. 2020. № 1 (15), С. 53–69. URL: <https://rpd.unibo.it/article/view/10501> (accessed date: 01.11.2021).

ВЕБСТОРИНКА «МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ» ЯК СКЛАДНИК ЕЛЕКТРОННОГО РЕСУРСУ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ» (ДО 180-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

*Н. В. Чала, молодший науковий співробітник сектору сухомлиністики,
відділ педагогічного джерелознавства і біографістики*

Інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, як зазначає доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України